

ผลกรอบของรายการคงค้างต่อกำไรในอนาคต

ดวงกมล สุขแก้วณี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2549

ISBN 974-502-716-2

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ วงศ์กมล สุขแก้วณี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....
.....ประธาน

(ดร. กิตติปงษ์ พีระพงษ์พัฒน์)

.....
.....กรรมการ

(ดร. จุลสุชาดา ศิริสม)

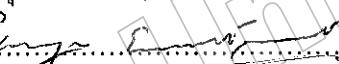
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....
.....ประธาน

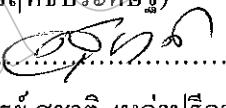
(ดร. กิตติปงษ์ พีระพงษ์พัฒน์)

.....
.....กรรมการ

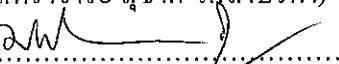
(ดร. จุลสุชาดา ศิริสม)

.....
.....กรรมการ

(ดร. ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์)

.....
.....กรรมการ

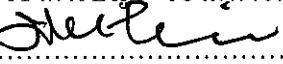
(รองศาสตราจารย์ สุชาติ เทล่าปรีดา)

.....
.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สม犹วิล จริตควร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ ๒๖ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ ระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคปีถัดไป ปีการศึกษา 2548

ประกาศคุณปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร.ศิลป์ชัย ปวีณพงษ์พัฒน์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.จุลสุชดา ศิริสม กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดี เสนอมา และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์สุชาติ เหล่าเปริดา ดร.ปัญญา ตันติธรรม ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๔ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมถวิล จริตควร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาเพิ่มเติมและแก้ไขจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมารวม เจ้าหน้าที่ห้องสมุดสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบพระคุณครอบครัวร่วรุ่นพี่และเพื่อน ๆ มหาวิทยาลัยบูรพา รวมทั้งท่านอื่น ๆ ที่มิได้อ่ำานานที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

ดวงกมล สุขแก้วณี

46920793: สาขาวิชา: การบัญชี: บช.ม. (บัญชีมหาบัณฑิต)

คำสำคัญ: การบริหารกำไร/ รายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร

ดวงกนล สุขแก้วมณี: ผลกระทบของการคงค้างต่อกำไรในอนาคต (THE EFFECT OF ACCRUALS ON FUTURE EARNINGS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ศิลป์ชัย ปรีvn พงษ์พัฒน์, บช.ด., จุลสุขดา ศิริสม, บช.ด. 114 หน้า. ปี พ.ศ. 2549. ISBN 974-502-716-2

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาผลกระทบของการบริหารกำไรผ่านรายการคงค้างกับกำไรในอนาคตจากความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต ภายใต้เหตุการณ์การออกหุ้นสามัญเพิ่มทุนและเหตุการณ์การตีราคาสินทรัพย์ใหม่ โดยจำแนกตัวแปรค่าเบรนวิหารกำไร (รายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร) ออกเป็น 3 แบบ คือ รายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้น รายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้นที่มีปริมาณอยู่ในระดับสูง และรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารรวม การทดสอบใช้ข้อมูลในระหว่างปี พ.ศ. 2539-2543 ซึ่งเป็นข้อมูลที่รวบรวมมาจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นกลุ่มการเงิน และใช้การวิเคราะห์ความถดถอยแบบภาคตัดขวาง ตามตัวแบบ Modified Jones (1991) ณ ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า รายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้นสามารถอธิบาย การเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคตได้ในทิศทางตรงกันข้าม ณ ปีที่ออกหุ้นสามัญเพิ่มทุนและตีราคาสินทรัพย์ใหม่ผ่านไปแล้ว 1 ปี และรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้นที่มีปริมาณอยู่ในระดับสูงสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคตได้สูงกว่ารายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้น แสดงว่ามีการบริหารกำไรโดยรับรู้กำไรในอนาคตเป็นกำไรในงวดปัจจุบัน ส่วนรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารรวมสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคตได้ในลักษณะเดียวกับรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้น แต่ไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคตได้ในปีที่ออกหุ้นสามัญเพิ่มทุนและตีราคาสินทรัพย์ใหม่ผ่านไปแล้ว 2 หรือ 3 ปี

46920793: MAJOR: ACCOUNTING; M.ACC. (ACCOUNTING)

KEY WORDS: EARNINGS MANAGEMENT/ DISCRETIONARY ACCRUALS WITH THE JUDGEMENT OF THE EXECUTIVES.

DOUNGKAMOL SUKKRAWMANEE: THE EFFECT OF ACCRUALS ON FUTURE EARNINGS. THESIS ADVISORS: SINCHAI PAVEENPONGPAT, Ph.D., JULSUUCHADA SIRISOM, Ph.D, 114 P. 2006. ISBN 974-502-716-2

This thesis explores the effect of earnings management through discretionary accruals on future earnings from the relationship between discretionary accruals and changes in future earnings under the incident of seasoned equity offerings and the periods of asset revaluation. The proxies of earnings management and discretionary accrual were classified in to 3 types: discretionary current accruals, high discretionary current accruals, and discretionary total accruals. The data was collected from all industries except financial sectors from 1996 to 2000 and was tested through a cross-sectional regression analysis via Modified Jones' model (1991) at significant level of 0.05.

The research results showed that discretionary current accruals could explain future earnings changes in the opposite direction at the year of the ordinary stock issuant and the year of asset revaluation. The high discretionary current accruals were also associated with earnings changes at a higher level than discretionary current accruals were. The results confirmed that future earnings were borrowed to be recognized as current earnings. In addition, discretionary total accruals could explain the future earnings change but could explain the future earnings change in 2 or 3 years after the seasoned equity offering and the period of asset revaluation.

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย	หน้า
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	น
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่	ญ
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
ข่ายเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ส่วนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกำไร	10
ส่วนที่ 2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรายการคงค้าง	14
ส่วนที่ 3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกำไรในอนาคต	18
ส่วนที่ 4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	26
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	26
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	28
แหล่งข้อมูล	28
วิธีดำเนินการศึกษา	28
วิธีการวัดค่า	29
การตรวจสอบเงื่อนไขของสมการทดลองกำลังสองน้อยที่สุด	38

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	40
สถิติเชิงพรรณนาของตัวอย่างการออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน	40
สถิติเชิงพรรณนาของตัวอย่างการตีตราค่าสินทรัพย์ใหม่	45
ข้อมูลทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ ภายใต้เหตุการณ์การออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน	49
ข้อมูลทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ ภายใต้เหตุการณ์การตีตราค่าสินทรัพย์ใหม่	52
การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต ภายใต้เหตุการณ์การออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน	55
การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้าง โดยดุลยพินิจของฝ่ายบริหารกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต ภายใต้เหตุการณ์การตีตราค่าสินทรัพย์ใหม่	60
5 อภิปรายและสรุปผล	66
สาเหตุในการปฏิเสธสมมติฐาน	68
ข้อจำกัดของงานวิจัย	69
ข้อเสนอแนะ	69
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	74
ประวัติย่อของผู้วิจัย	114

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4-1 สถิติเชิงพรรณนาของตัวอย่างการออกหุ้นสามัญเพิ่มทุน	41
4-2 ข้อมูลทางสถิติของตัวอย่างการอักหุ้นสามัญเพิ่มทุน	43
4-3 ข้อมูลทางสถิติของกำไรในอนาคตและการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต	44
4-4 ข้อมูลทางสถิติของรายการคงค้าง โดยคุณพินิจของฝ่ายบริหารทั้งสามแบบ	44
4-5 สถิติเชิงพรรณนาของตัวอย่างการตีราคาสินทรัพย์ใหม่	46
4-6 ข้อมูลทางสถิติของการตีราคาสินทรัพย์ใหม่	47
4-7 ข้อมูลทางสถิติของกำไรในอนาคตและการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต	48
4-8 ข้อมูลทางสถิติของรายการคงค้าง โดยคุณพินิจของฝ่ายบริหารทั้งสามแบบ	48
4-9 ข้อมูลทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ ภายใต้เหตุการณ์การอักหุ้นสามัญเพิ่มทุน	50
4-10 ข้อมูลทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ ภายใต้เหตุการณ์การตีราคาสินทรัพย์ใหม่	53
4-11 ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้าง โดยคุณพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้นกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต	57
4-12 ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้าง โดยคุณพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้นที่มีปริมาณอยู่ในระดับสูงกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต	58
4-13 ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้าง โดยคุณพินิจของฝ่ายบริหารรวมกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต	59
4-14 ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้าง โดยคุณพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้นกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต	62
4-15 ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้าง โดยคุณพินิจของฝ่ายบริหารระยะสั้นที่มีปริมาณอยู่ในระดับสูงกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต	63
4-16 ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้าง โดยคุณพินิจของฝ่ายบริหารรวมกับการเปลี่ยนแปลงกำไรในอนาคต	64
4-17 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน	65

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 ระยะเวลาที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม.....	29